

Dyrektor szkoły

partnerem i sojusznikiem rady rodziców
w budowaniu współpracy
wszystkich uczestników życia szkolnego

Koncepcja partnerskiej i obywatelskiej szkoły dialogu

- Realizowana w Szkole Podstawowej nr 5 w Poznaniu od 2008 roku.
- Określa szkołę jako przestrzeń trójwymiarową dla uczniów, nauczycieli i rodziców.
- Pokazuje konieczność budowania społeczeństwa obywatelskiego od najmłodszych lat – od szkoły podstawowej.
- Podkreśla wartość współpracy uczestników życia szkolnego.

Szkoła partnerska

- Otwarcie na dialog.
- Wzajemna odpowiedzialność.
- Zdolność akceptowania kompromisu.
- Zaufanie i szacunek dla partnera.
- Gotowość rozumienia odmienności partnera.
- Wewnętrzna przestrzeń.

Przesłania szkoły dialogu

- W szkole dialogu trzy stany uczestniczą w życiu szkoły.
- Podstawowym narzędziem wychowania jest porozumienie i dialog.
- Relacje między poszczególnymi uczestnikami muszą być zrozumiałe, przejrzyste i jasne.
- Prawo wewnątrzszkolne musi być przez wszystkich przestrzegane.

Przesłania szkoły dialogu

- Wszyscy uczestnicy życia szkolnego powinni znać i akceptować granice swoich kompetencji oraz prawa i obowiązki innych.
- Miłość rodziców i troska nauczycieli stanowią solidny fundament porozumienia między podziałami, a sercem tego porozumienia są dzieci.

Partnerstwo w szkole

- Dotyczy dyrektora, nauczycieli, rodziców, czasem także uczniów.
- Partnerstwo zaistnieje wtedy, gdy pojawi się współpraca oparta na zaufaniu, szacunku, motywacji i dobrej komunikacji.
- Klucz do partnerstwa jest zawsze w rękach dyrektora -- on otwiera przestrzeń do dialogu i współpracy.

Czego należy oczekiwać od dyrektora?

- Tego, że będzie liderem zmiany.
- Tego, że będzie sprzymierzeńcem rodziców.
- Tego, że będzie wpływał na postawy nauczycieli zachęcając ich do skutecznej współpracy z rodzicami.
- Tego, że będzie autentycznym wsparciem dla samorządności uczniowskiej.

Kim jest lider?

- „Lider to człowiek, który w określonej grupie ludzi stymuluje proces wytyczania i osiągnięcia celów, wyzwala w sobie i innych entuzjazm oraz zdolności i najlepsze cechy charakteru”.
- (wg I. Majewskiej – Opiełki).
- To człowiek, który ma wizję, inspiruje, ceni pomysły i innowacyjność, wykorzystuje zdolności innych, przewodzi stojąc obok, stawia pytania, prosi o sugestie, dzieli się swoją władzą.

Zmianę w szkole dyrektor powinien zacząć od siebie

- Musi mieć przeświadczenie, że dobra współpraca organów szkoły jest ważna i przekłada się na polepszenie warunków kształcenia uczniów.
- Musi umieć podzielić się władzą delegując niektóre swoje uprawnienia na inne organa szkoły.
- Musi rozpoznać swoje zasoby osobiste w zakresie posiadanych kompetencji miękkich.

Zmianę w szkole dyrektor powinien zacząć od siebie

- Musi umieć przełamywać bariery przeszkadzające partnerstwu.
- Musi zrezygnować z postawy autokratycznej i dyrektywnego stylu zarządzania.

Jak przekonać nauczycieli do partnerstwa z rodzicami?

- Brak tradycji w zakresie relacji partnerskich.
- Błędne przeświadczenie, że autorytet jest związany z wykonywanym zawodem.
- Traktowanie szkoły jak zamkniętej przed rodzicami twierdzy.
- Zapomnienie, że do szkoły wraz z dzieckiem przyjmujemy całą rodzinę.
- Brak dobrych wzorców w szkole.
- Zły system kształcenia nauczycieli.

Co powinien zrobić dyrektor?

- Systemowo doskonalić w różny sposób nauczycieli i przekonywać ich do partnerstwa.
- Przedstawić radzie pedagogicznej kompetencje rady rodziców.
- Przedstawić radzie rodziców zakres ich praw i wskazać odpowiedzialność oraz obowiązki z nich wyływające.
- Nakreślić granice korzystania z praw przez wszystkie organa szkoły.

Jak przekonać do partnerstwa rodziców?

- Małe zainteresowanie edukacją swoich dzieci.
- Złe doświadczenia z dzieciństwa związane ze szkołą.
- Złe wspomnienia z wizyt w szkole jako rodzica.
- Poczucie braku jakiegokolwiek sprawstwa.
- Brak w szkole przestrzeni dla rodziców i określonego czasu spotkań.
- Niedbale zorganizowane wywiadówki.

Jak zaangażować rodziców w życie szkoły? Przykłady dobrych praktyk

- Włączyć rodziców w proces planowania pracy szkoły.
- Zaprosić do uczestnictwa w rozwiązywaniu trudnych spraw szkoły.
- Zaprosić rodziców do udziału w naradach i szkoleniach przeznaczonych dla nauczycieli.
- Włączyć rodziców w proces edukacji własnych dzieci.

Przykłady dobrych praktyk

- Zapraszać rodziców na występy dzieci, pokazy twórczości plastycznej, koncerty.
- Zadbać o wysoki standard wywiadówek.
- Organizować raz w miesiącu dyżury wszystkich nauczycieli dla rodziców.
- Organizować debaty ogólnoszkolne, w czasie których wszyscy uczestnicy życia szkolnego mogą się wypowiedzieć na istotne tematy.

Przykłady dobrych praktyk

- Sprzyjać wspólnym naradom rady rodziców i samorządu uczniowskiego.
- Raz w roku organizować wspólne spotkanie rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego.
- Wygospodarować pomieszczenie dla rady rodziców.
- Wyodrębnić kącik w bibliotece szkolnej dla rodziców z dostępem do książek i czasopism do nich adresowanych.

Przykłady dobrych praktyk

- Zaprosić rodziców do współpracy ze świetlicą szkolną w charakterze osób prowadzących niektóre zajęcia.
- Organizować „spotkania sprzymierzeńców szkoły”.
- Zadbać o dobry efekt pierwszego wrażenia dla obecnych i potencjalnych klientów szkoły.
- Tworzyć atmosferę wzajemnego szacunku i zaufania.
- Dbać o dobrą komunikację.

O dobrej komunikacji

- „Kiedy coś mówisz publicznie, do rzeczy mów, a nie gładź. Kiedy na pytanie jakie odpowiadasz, odpowiadaj na to pytanie właśnie, a nie całkiem inne. Kiedy w sprawie, o którą chodzi, nie masz nic do powiedzenia, siedź cicho. Kiedy co proponujesz na zgromadzeniu, niech będzie wiadomo, co mianowicie proponujesz, i wyjaśnij dlaczego” (słowa Leszka Kołakowskiego).

Przykłady dobrych praktyk

- Od kilku lat rada rodziców przy udziale nauczycieli tworzyła i uchwałała program wychowawczy szkoły, a od ubiegłego roku program wychowawczo profilaktyczny.
- Program oparty jest na wartościach a nie na celach wychowawczych, bo te są mało mierzalne.
- Wartość jest podstawową kategorią aksjologii oznaczającą wszystko to, co cenne i godne pożądanía, co stanowi cel ludzkich dążeń.

Wychowanie w duchu wartości

- Co uważamy za wartość?
 - ✓ Coś, co jest dla nas cenne.
 - ✓ Coś, co można określić jako cel naszego działania.
 - ✓ Coś, co modeluje życie społeczne.
- Wartości muszą być wspólnie wypracowane i wdrożone w sposób celowy i świadomy.

Wychowanie w duchu wartości

- System wartości musi korespondować z wizją i misją szkoły.
- Wizja szkoły – co chcemy stworzyć?
- Misja szkoły – dlaczego istniejemy?
- Podstawowe wartości – jak szkoła chce działać?

Rodzice współtwórcami programu wychowawczo profilaktycznego

- Rodzice to pierwsi i najważniejsi nauczyciele i wychowawcy swoich dzieci.
- Mają prawo decydować, w duchu jakich wartości ich dzieci są wychowywane poza domem czyli także w szkole.
- Ich prawa określają takie dokumenty, jak: Konstytucja RP, Europejska Karta Praw i Obowiązków Rodziców, Konwencja Praw Dziecka, Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Prawo Oświatowe.

Szkoła jako instytucja wspierająca wychowawczą funkcję rodziny

- „Nigdy nie zastąpisz rodzica – nawet jeśli będziesz bardzo zaangażowany w pomaganie dziecku i przekonany, że lepiej wiesz, jak wychowywać. Rodzic jest osobą, która ma wziąć za to odpowiedzialność. Nie próbuj go w tym wyręczać. Skoncentruj się na tym, by pomóc mu w uruchomieniu wszystkich sił potrzebnych do sprostania roli rodzica.”
- (M. Werwicka, E. Maksymowska „Wspieranie rodziców w wychowaniu”).

Skąd zaczerpnąć wartości?

- Z cyklicznej oceny sytuacji wychowawczej szkoły.
- Z wewnętrznej ewaluacji obszarów dotyczących wychowania.
- Z zadań istotnych dla szkoły (praca wokół patrona, współdziałanie ze środowiskiem lokalnym).
- Zasugerowane przez nauczycieli, uczniów, rodziców.

Przykładowe wartości

- W naszej szkole kształtowane są wartości patriotyczne.
- Relacje interpersonalne wspierają rozwój uczniów.
- Wszyscy sumiennie wykonujemy swoje obowiązki.
- Jesteśmy życzliwi, unikamy konfliktów, spory rozwiązujemy polubownie bez użycia siły.
- Potrafimy organizować swoją pracę w szkole i w domu.

Przykładowe wartości

- Wiemy jak chronić siebie i dbać o bezpieczeństwo innych osób.
- Jesteśmy dobrymi uczniami, kolegami, przyjaciółmi.

Kolejne kroki przy tworzeniu programu

- Ustalenie wartości na dany rok szkolny: z zaproponowanych wybranie w debacie szkolnej jednej lub dwóch wartości.
- Członkowie rady rodziców przy udziale nauczycieli ustalają sposób wprowadzenia w życie tych wartości.
- Dzieje się to na 8 poziomach od klasy I do klasy VIII.
- Po zakończeniu pracy rodzice odczytują ustalenia i uchwalają program.

Kolejne kroki przy tworzeniu programu

- Program uchwalony przez radę rodziców przekazany jest całej radzie pedagogicznej, która przyjmuje go do realizacji.
- Zapisy programu uwzględnia każdy wychowawca klasy tworząc plan działań wychowawczych dla swojego zespołu uczniowskiego.

Struktura programu wychowawczego

- Podstawa prawna.
- Wstęp.
- Misja szkoły.
- Sylwetka absolwenta.
- Wartości i sposób ich wprowadzenia w życie.
- Struktura oddziaływań wychowawczych.
- Kalendarz uroczystości.
- Zasady ewaluacji.

Szkoła jako miejsce spotkania

- „...szkoła nie jest parkingiem. Jest miejscem spotkania w drodze. Spotyka się kolegów, nauczycieli, pracowników niedydaktycznych. Rodzice spotykają się z nauczycielami, dyrektor spotyka się z rodzinami. Jest to miejsce spotkania. A my potrzebujemy tej kultury spotkania, żeby się poznawać, żeby się pokochać, żeby razem iść. A to jest sprawą fundamentalną właśnie w okresie dorastania, jako dopełnienie rodziny. Rodzina jest pierwszą komórką relacji: więź z ojcem i matką, z rodzeństwem jest podstawą i zawsze nam

Szkoła jako miejsce spotkania

- towarzyszy w życiu. Ale w szkole nawiązujemy relacje społeczne, spotykamy osoby odmienne od nas, różniące się wiekiem, kulturą pochodzeniem, umiejętnościami. Szkoła jest pierwszą społecznością uzupełniającą rodzinę. Rodzina i szkoła nie powinny być nigdy przeciwstawne! Są komplementarne, a zatem ważne jest, aby ze sobą współpracowały wzajemnie się szanując. A rodziny dzieci z danej klasy mogą wiele zdziałać współpracując między sobą i nauczycielami.

Szkoła jako miejsce spotkania

- To przywodzi na myśl bardzo piękne przysłowie afrykańskie: do wychowania dziecka potrzebna jest cała wioska. Aby wychować młodego człowieka potrzeba bardzo wielu ludzi: nauczycieli, pracowników niedydaktycznych, profesorów, wszystkich! Do wychowania dziecka potrzebna jest cała wioska.”
- (fragment przemówienia Papieża Franciszka w dniu 10.05.2014).

Dziękuję za uwagę

Mirosława Grzemba – Wojciechowska

Pełnomocnik

Zarządu Fundacji „Rodzice Szkole”

w województwie wielkopolskim.